

Anu Valtari

Hilkka Hirvasniemi

15.8.2013

LIIKENTEEN TURVALLISUUSVIRASTO TRAFI

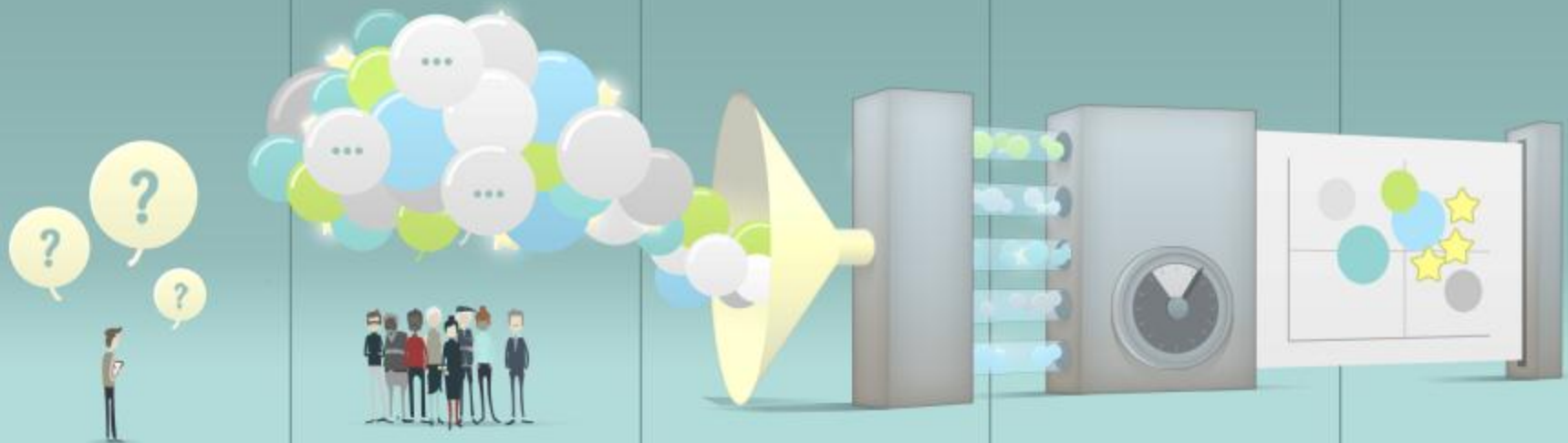
Kansalaisten ajatuksia kuljettajatutkinnon ja ajokortin hankkimisen kehittämiseksi

Sisältö

Projektin tavoite ja tulos	3
Prosessi - kutsusta tuloksiin	4
Osallistumiset	5
Yhteenveto tuloksista	6
Aiheet teemaluokittain	13
Liitteet: kehittämisen kohteet taustaryhmittäin	26

Projektin tavoite ja tulos

Tavoitteena oli kartoittaa, miten kuljettajatutkintoa ja ajokortin hankkimista pitäisi kansalaisten mielestä kehittää

Kutsuminen

Kutsulinkin
välittäminen
eteenpäin

Osallistumiset

1501
+ ”kurkkaajia” 158

Osallistumisaika

n. 11 min /
henkilö

Ideoiden määrä

2595

Lopputulos

12 kehittämisen
kohdetta

Prosessi - kutsusta tuloksiin

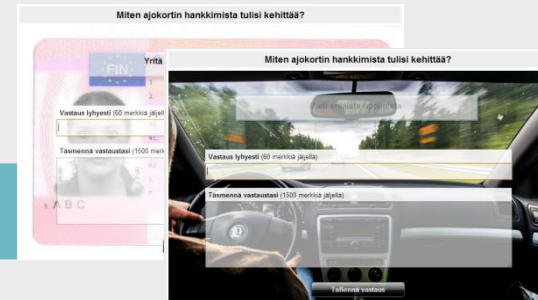
Verkkoaiivoriihen aukioloaika 10.6.–31.7.2013

① Tervetuloa!

② Taustamuuttujien selvittäminen

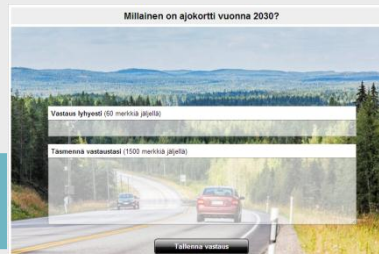
③ Miten ajokortin hankkimista tulisi kehittää?

④ Arviointi: tärkeää minulle

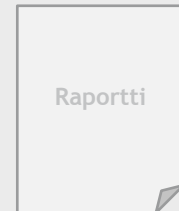

⑤ Millainen on ajokortti vuonna 2030?

⑥ Arvonta

⑦ Tulosraportti

Osallistumisia 1501

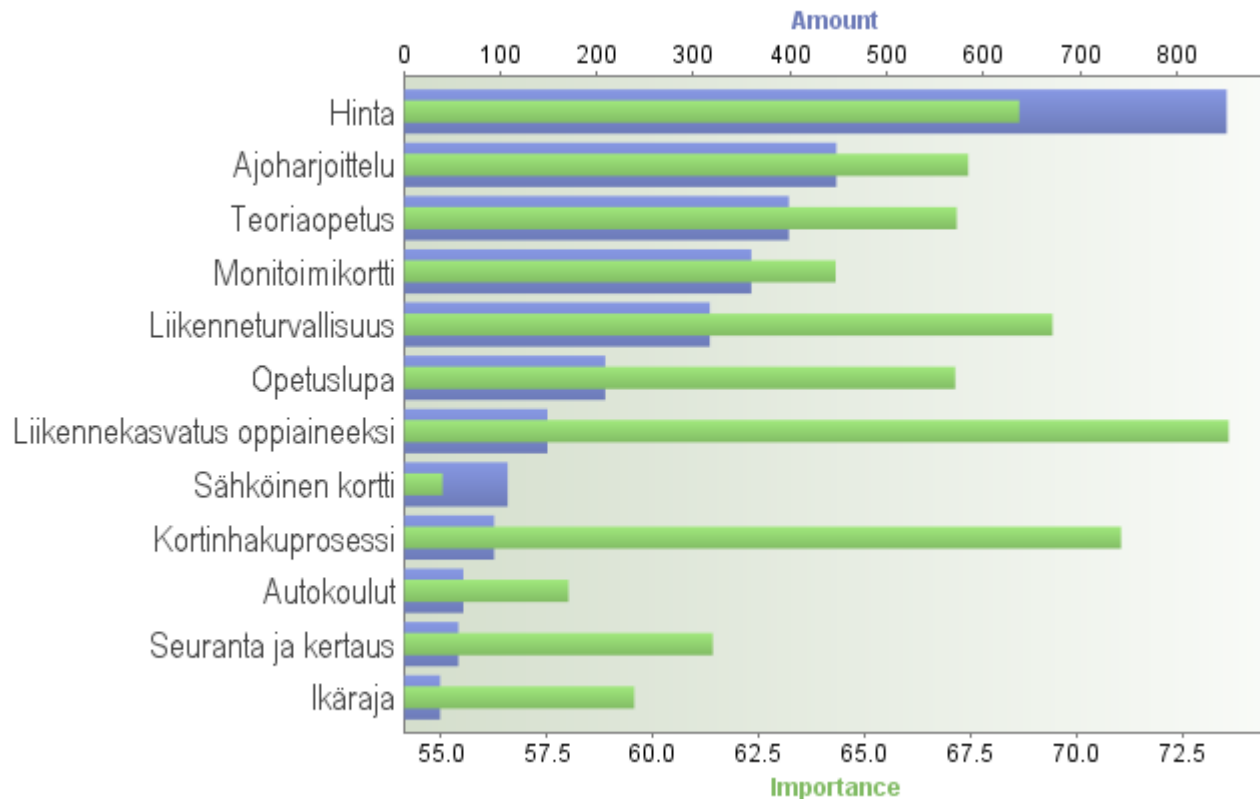
Hyvä osallistumisaktiivisuus eri ikäryhmistä, ajokortillisia selvästi enemmän kuin kortittomia. Osallistujilla sekä on että ei ole ajokortin maksajan taustaa.

IKÄNI		%
alle 18 vuotta	152	10.1
18-30 vuotta	499	33.2
31-40 vuotta	347	23.1
yli 40 vuotta	504	33.6
MINÄ JA AJOKORTTI		%
Minulla on ajokortti	1355	90.2
Minulla ei ole ajokorttia, mutta aion hankkia sen tulevaisuudessa	132	8.8
Minulla ei ole ajokorttia, mutta en myöskään aio hankkia sitä tulevaisuudessa	15	1
MINÄ JA AJOKORTIN MAKSUT		%
Olen (ollut) ajokortin maksaja	975	65
En ole (ollut) ajokortin maksaja	526	35

Yhteenveto tuloksista

Miten ajokortin hankkimista tulisi kehittää?

Hinnasta puhutaan eniten, liikennekasvatuksen saaminen oppiaineeksi tärkeintä

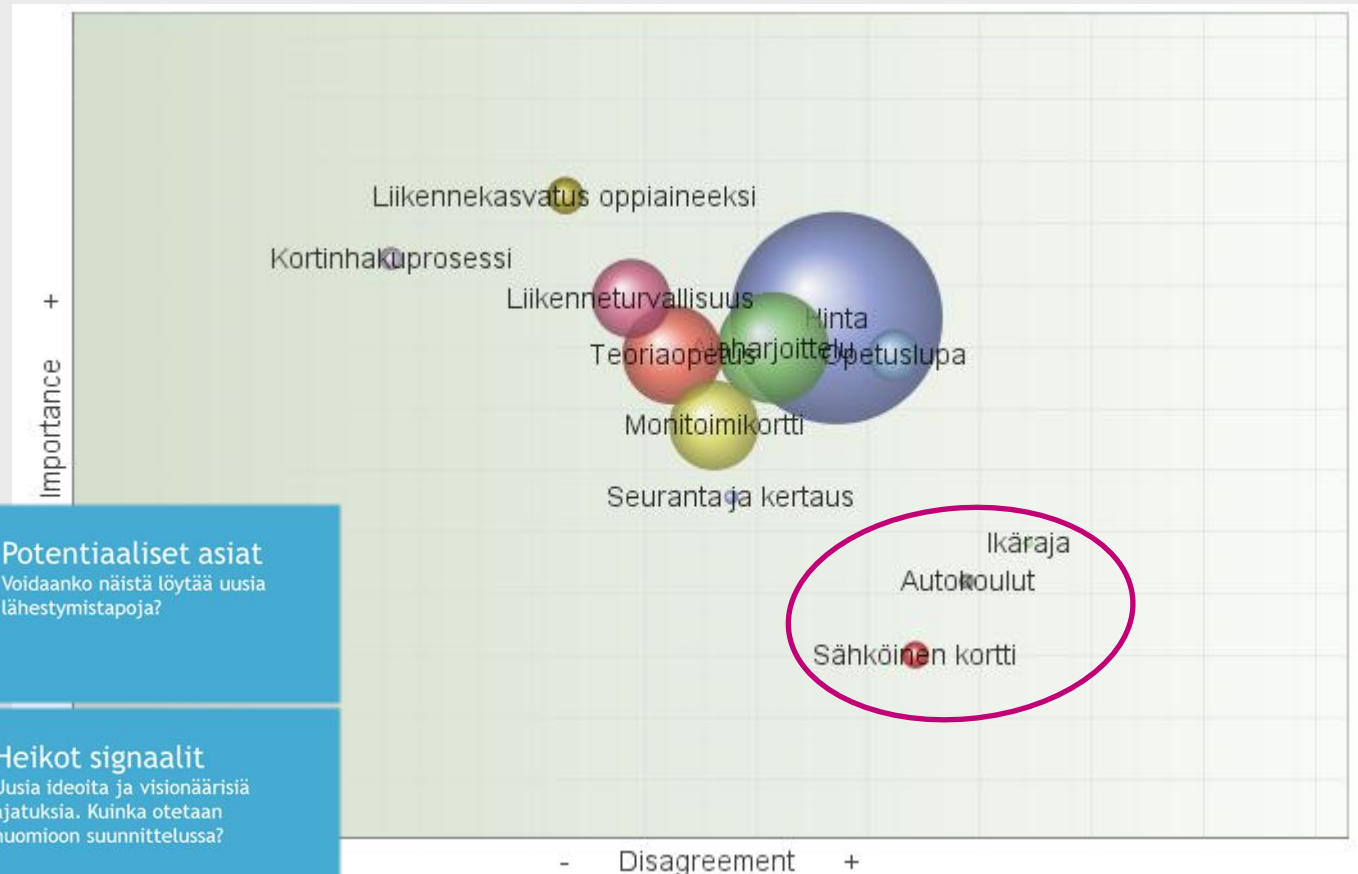
Kuvion sininen palkki kertoo, kuinka monta kertaa ko. asia on mainittu aineistossa, vihreä palkki sen arvioidun tärkeyden.

(n=2595)

Miten ajokortin hankkimista tulisi kehittää?

Ikäraja, autokoulujen rooli ja sähköinen kortti jakavat mielipiteet

Mitä suurempi pallo, sitä enemmän aiheesta on puhuttu. Pystyakseli kuvaa asioiden koettua tärkeyttä ja vaaka-akseli erimielisyyttä niiden tärkeydestä.

Vahvat signaalit, yhteinen näkemys

Tulisi ehdottomasti ottaa huomioon suunnittelussa.

Potentiaaliset asiat

Voidaanko näistä löytää uusia lähestymistapoja?

Vähiten tärkeät asiat

Osallistujat yhtä mieltä asioiden vähäisestä tärkeydestä.

Heikot signaalit

Uusia ideoita ja visionäärisiä ajatuksia. Kuinka otetaan huomioon suunnittelussa?

Ajokortin hankkimisen kehittämisen pääkohdat

- Tärkeimpiä kehittämisen kohteita ajokortin hankkimisessa ovat liikenneturvallisuuden lisääminen, kortin hinnan laskeminen sekä sen helpompi hakeminen ja ominaisuuksien lisääminen
- Liikennekasvatuksen saaminen oppiaineeksi alakoulusta lähtien, teoriaosuuden suorittaminen ainakin osittain verkossa ja opetusluvan käytön lisääminen ovat keinoja ajokortin hinnan laskemiseen
- Liikenneturvallisuutta parantavat ajoharjoittelun lisääminen, kuljettajien osaamisen ja ajokyvyn seuranta sekä liikennekasvatuksen aloittaminen jo peruskoulussa
- Tulevaisuuden ajokorttia haetaan ja käytetään sähköisesti. Monikäyttöisellä ajokortilla on useita ominaisuuksia ja siihen tallentuu omistajan henkilöhistoria.

Pohdintaa kehittämisen kohteista

- Asenteet näyttelevät suurta roolia liikenneturvallisuudessa, ja niitä on vaikea myöhemmin muuttaa -> niihin olisi tärkeää vaikuttaa jo paljon ennen autolla ajamista
- Kortinhakuprosessi esiintyy osallistujille kankeampana kuin mitä todellisuudessa onkaan -> tarvetta viestinnälle
- Opetuslupa vs. autokoulu: opetusluvan saamisen helpottaminen ja hinnan alentaminen nähdään tärkeämpänä kuin autokoulun roolin vahvistaminen, jälkimmäisen suhteen myös mielipiteet hajoavat
- Rajoitetun ajo-oikeuden salliminen 16-vuotiaille ei ole ainoastaan nuorimpien osallistujien idea, sitä ehdottavat muutkin ikäryhmät

Tulosvertailua osallistujaryhmittäin

Kaikki ikäryhmät puhuvat eniten ajokortin hinnan alentamisesta ja pitävät tärkeimpänä liikennekasvatuksen saamista oppiaineeksi

- 31–40-vuotiaat kokevat muita ikäryhmiä vähemmän tärkeäksi ajokortin hinnan alentamisen, ajoharjoittelun ja opetusluvan – mutta tärkeämmäksi autokoulujen vahvan roolin
- Alle 18-vuotiaat pitävät liikenneturvallisuutta ja autokoulujen suurta roolia vähemmän tärkeänä, mutta opetuslupaa ja ikärajan laskemista tärkeämpänä kuin muut ikäryhmät
- 18–30-vuotiaat korostavat helppoa kortinhakuprosessia enemmän kuin muut ikäryhmät
- Yli 40-vuotiaat pitävät ajotaitojen ja liikennesääntöjen seurantaa ja kertausta vähemmän tärkeänä kuin muut ikäryhmät

Tulosvertailua osallistujaryhmittäin

Ajokortittomat pitävät yleensä ottaen asioiden kehittämistä tärkeämpinä kuin kortilliset

- Ajokortittomat pitävät teoriaopetusta, monitoimikorttia, liikenneturvallisuutta, sähköistä korttia, helppoa kortinhakuprosessia, autokoulujen vahvaa roolia, ajotaitojen ja liikennesääntöjen seurantaa ja kertausta sekä liikennekasvatuksen saamista oppiaineeksi tärkeämpänä kuin kortilliset
- Ajokortilliset kokevat kortin hinnan alentamisen ja ajoharjoittelun tärkeämmäksi kuin kortittomat

Ajokortin maksaminen ei juurikaan erotellut mielipiteitä

- Ajokortin maksaneet korostavat sähköistä korttia ja autokoulun vahvaa roolia enemmän kuin ne, jotka eivät ole ajokorttia maksaneet

Aiheet teemaluokittain

Miten ajokortin hankkimista tulisi kehittää?

Liikennekasvatus oppiaineeksi

Opetetaan liikennesääntöjä ja liikenteessä toimimista asteittain jo alakoulusta lähtien. Näin saataisiin autokoulun teoriaosuutta lyhyemmäksi, ajokortin hintaa alemmaksi sekä tiedot ja asenteet aikaisin selkäyttimeen.

"Hinta alas. Ajokortin pitäisi olla perusoikeus kaikille. Nykyisillä hinnoilla se ei enää ole. Olisiko mahdollista siirtää ajokortti vaikkapa koulun yhteyteen niinkuin amerikoissa.---"

**Tärkein ja
seitsemänneksi
puhutuin aihe**

*"Liikenneturvallisuus-
koulutusta peruskouluun. Jos edes liikennemerkkit saati liikennesäännöt osattaisiin jo autokouluun mennessä, voisi teoriaosuutta pienentää. Eikä olisi pahitteeksi, että nekin, jotka eivät mene autokouluun, oikeasti osaisivat liikennesäännöt ja -merkit."*

"Autokoulu lukio- tai ammattikouluaineeksi. Autokoulu pitää olla pitempi projekti kuin nyt. Sen ottaminen yhdeksi kurssikokonaisuudeksi peruskoulun jälkeisissä kouluissa on hyvä ajatus."

Asennekasvatuksella liikenneturvallisuutta

Annetaan turvalliselle ja toiset liikkujat huomioonottavalle ajotavalle suurempi painoarvo. Tiedostetaan asenteiden suuri merkitys liikenneturvallisuudessa. 80-lätkä takaisin.

”Turvavälin käyttö liikenteessä. Tänä päivänä hyvin harva käyttää suositeltua turvaväliä moottoritiellä. Ketjukolarionnettomuuksia voisi jotenkin tuoda esille esimerkiksi simulaattorissa.”

Toiseksi tärkein ja viidenneksi puhutuin aihe

”Enemmän asennekasvatusta autokoulussa. Jotenkin autokoulun sisältöön pitäisi saada enemmän mahdutettua asennekasvatusta niin että kaikki uudet ajokortin saavat osaavat kunnioittaa ja ottaa muut tielläliikkujat entistä paremmin huomioon.---”

”Tapakasvatus mukaan. Suurimmat uhkat ovat välinpitämättömät nuoret. Heille kun saisi hieman taottua päähän liikennekäytöstapoja, voisi liikennekin sujua paremmin.”

Miten ajokortin hankkimista tulisi kehittää?

Kortinhakuprosessi kevyemmäksi

Mahdollistetaan ajokortin sähköinen hakeminen, kuvien sähköinen lähettäminen ja helppo nouto jatkossakin mm. yhteispalvelupisteistä, postista tai R-kioskilta

*"Sähköinen haku.
Ajokorttiluvan hakeminen on
nykyään jossain 60-luvulla...
Pitää jonottaa tuntikausia lakki-
kourassa poliisilaitoksella
saadakseen luvan, jonka voisi
saada nykypäivänä jo
sähköisestikin..."*

**Kolmanneksi
tärkein ja
yhdeksänneksi
puhutuin aihe**

*"Ajokortin hakeminen (minulla
esim. nimenmuutos tms.) tulisi
saada helpommaksi siten, ettei
tarvitse varata aikaa poliisilta ja
käydä poliisilaitoksella. Vantaalla
esim. Myyrmäen yhteispalveluun
saa jättää ajokorttihakemuksen ja
myös hakea valmiin kortin
sieltä.---"*

*"Ajokorttikuvan lähettäminen
sähköisesti pitäisi olla
ensimmäinen uudistus.
Kyseistä tapaahan käytetään
jo opiskelijakorteissa."*

Miten ajokortin hankkimista tulisi kehittää?

Ajokortin hinta alemmaksi

Alennetaan ajokortin hintaa helpottamalla (edullisemmän) opetusluvan saamista, integroimalla teoriaosuutta kouluopintoihin ja mahdollistamalla kortin maksaminen osissa

"Hinta alas. Huonotuloisillakin pitäisi olla mahdollisuus hommata ajokortti, etenkin suomenkaltaisessa maassa, jossa pohjoisemmassa ilman autoa on hankala saada töitä. Sellaisiin töihin valmistavissa kouluissa olevilla pitäisi olla mahdollisuus saada helpotusta tulevaan työhön tarvittavan ajokortin hommaamiseen."

**Neljänneksi
tärkein ja puhutuin
aihe**

"Teoriakoeautomaatit laskevat hintaa. Ulkomailta tutut teoriakoe-automaatit voisi ottaa käyttöön Suomessakin ja esimerkiksi autokouluihin voisi siirtää osan niistä. Pienemmillä paikkakunnilla vain yksi toimipiste mahdollistaa teoriakokeet ja ajan saaminen voi olla pitkäkin. Samalla hintaa saisi tiputettua teoriakokeesta."

"Autokoulu osamaksulla. Autokoulun rahoittamiseen osamaksu / maksuaikaa. Osaamisesta bonusta - pieniä "lahjakortteja" esim. teoriakokeen hyvästä suorittamisesta (99% oikein, 50€ tms.)."

Lisää käytännön ajoharjoittelua

Lisätään ajotuntien määrää joustavasti kuljettajan osaamistason mukaan, varaudutaan poikkeusolosuhteisiin mm. simulaattoriajolla ja harjoitellaan enemmän auton hallintaa

"Enemmän käytännön harjoitusta erilaisissa tilanteissa. Voisi esim. lastata auton täyteen kavereita "harhauttamaan" kuskia ja katsoa miten kuski toimii tilanteessa."

**Viidenneksi tärkein
ja toiseksi
puhutuin aihe**

"Nykyinen pimeälläajon opetus on täysin riittämätöntä. Johtuen autokoulujen käyttämästä simulaattoriopetuksesta. Simulaattoreiden tulisi olla korkeatasoisia, joissa ajotuntuma vastaisi paremmin todellisuutta. Tällä hetkellä näin ei ole, simulaattorit ovat kuin videopelejä, joissa ajotuntuma on varsin kaukana."

"Lisää auton käsittelykoulutusta. Olen huomannut mm. parkkialleissa ettei monellakaan ole auto ja sen mitat hallinnassa. Peruuttaminen näyttää olevan monelle hankalaa. Samoin pysäköiminen pieneen rakoon ja mikäli tilaa riittää autojen väleihin jätetään 1,5 metrin "turvaväli"."

Miten ajokortin hankkimista tulisi kehittää?

Houkuttelevampi opetuslupa

Alennetaan opetusluvan hintaa poistamalla opetuslupien autokoulusidokset. Helpotetaan opetusluvan saamista, mutta ei hakijan osaamisen kustannuksella.

”Opetusluvan hinta on muodostunut karmeaksi. Autokoulut ovat päässeet säätämään opetusluvalla opettamisen käytännössä täysin kuolleeksi jutuksi.”

Kuudenneksi tärkein ja kuudenneksi puhutuin aihe

”Opetusluvan hakijan eli yleensä vanhemman, tulisi suorittaa uudelleen jokin koe, vaikka sama minkä nuorten tulee läpäistä ajokortin saamiseksi eli inssi ja teoriakoe. Tällä tavoin opettajan tietotaito olisi selvillä ja epäkohtiin voisi puuttua, joita hän saattaisi nuorelle opettaa.---”

”Opetuslupa kauemmin voimassa. Opetusluvan hankkiminen on tehty hieman omituiseksi. Se on voimassa vain kaksi vuotta, miksi? Ajokorttikin on voimassa (vanha malli) 65-vuotiaaksi asti ilman välikokeita ja näyttöjä osaamisesta.”

Muutokset teoriaopetuksessa

Viedään teoriatunteja ja -kokeita verkkoon sekä kehitetään itseopiskelumateriaaleja. Perehdytään enemmän autoilun ympäristövaikutuksiin ja taloudelliseen ajoon. Teoriatunteja ei pidä automaattisesti ainakaan lisätä.

"Hyvää materiaalia ilmaiseksi. Nykyisin materiaalia opetukseen ja opiskeluun saa lähinnä maksullisena. Ilmainen materiaali lisäisi taatusti omatoimista opiskelua ja motivaatiota siihen."

Seitsemänneksi tärkein ja kolmanneksi puhutuin aihe

"Teoriatunnit verkkoon. Voisiko osa teoriaopinnoista olla netissä verkkokurssina? Opiskelija voisi käydä suorittamassa opinnot verkossa ja myös tehdä "tentin" opiskelemastaan aiheesta verkossa. Tunnistautuminen esim. verkkopankkitunnuksilla."

"Autokoulu opastaisi autoilun ympäristövaikutuksiin. Autokoulussa voitaisiin myös opastaa autoilun ympäristövaikutuksissa, ja neuvoa miten voi valita tulevaisuudessa "järkevän" auton ympäristöön nähden."

Miten ajokortin hankkimista tulisi kehittää?

Ajokortilla useita käyttötarkoituksia

Ajolupa liitetään samaan korttiin mm. Kela-kortin, kirjastokortin, pankkikortin, veneilykortin ja passin kanssa. Se käynnistää auton ja käy henkilöllisyystodistuksena sekä ajokorttina myös ulkomailla.

"Ajokortti viralliseksi henkilöllisyystodistukseksi. Tämä asia tulisi muuttaa ensi tilassa. Tuntuu hullulta, että viranomaisen myöntämä ajokortti ei kelpaa virallisena henkilöllisyystodistuksena. Henkilökortti ja ajokortti tulisi tässä kohtaa olla yhdenmukaiset. ---"

**Kahdeksanneksi
tärkein ja
neljänneksi
puhutuin aihe**

"Ajokortti mahdollistaa auton käynnistyksen. Ajokortissa ja autoissa voisi olla sen verran älyä, että auto ei käynnisty, jos johonkin lukijaan ei syötetä ajokorttia. Estäisi ainakin joiltain osin korttitta ajoa. Toimisi osittain samalla tavalla kuin alkolukko."

"--- Ajokortti toimii pankkikorttina, matkakorttina, kirjastokorttina, henkilötodistuksena yms. Eli nykyinen trendi jatkuu ja yhä enemmän toimintoja voi "ladata" ajokorttiin."

Ajokyvyn seuranta ja taitojen kertausta

Kuljettajat kertaamaan liikennesääntöjä ja uusimaan ajokoe määräajoin. Vanhusten ajokyky tarkempaan kontrolliin.

"Ikäihmisten ajokyvyn testaus. Tällä hetkellä liikenteessä näkee usein iäkkäitä ihmisiä jotka ajavat motarilla keskiviivan päällä tai ajelehtivat kaistan sisällä epämääräisesti. Näitä näkee liikaa, ikäihmisten ajokyvykkyys tulisi testata useammin ja ajokokeella yhdessä ajo-opettajan kanssa."

Yhdeksänneksi tärkein ja 11. puhutuin aihe

"Ajonäyte/inssi 3-4 vuoden välein normaaliautoilijoille. Ei ammatikseen ajaville tulisi pakolliseksi ajonäyte/inssi, jossa voitaisiin kartoittaa osaamista. Kuljettaja olisi velvollinen pitämään ajotaitonsa ajan tasalla. Mikäli ajotaito ei riittäisi läpäisyyn, joutuisi kertaamaan. ---"

"--- Ajokortin uusimisen edellytykseksi voisi samalla asettaa voimassaolevan, hyväksytysti suoritettun kertauskokeen. Verkossa tehtävänä tämä olisi käytännössä maksuton. Ennen pysyvää korttia tulisi saada paitsi opettaja- niin myös vertaisarvio ajamisesta."

Miten ajokortin hankkimista tulisi kehittää?

Ikäraja alemmaksi harjoitteluun

Sallitaan vähintäänkin rajoitettu harjoitteluajo-oikeus 16-vuotiaille huoltajan seurassa

”Suljetulla alueella saisi harjoitella jo 16 v. alkaen, että tulisi ajokokemusta ja häviäisi isommat kaahailut, kun pääsee maantielle ajamaan...”

10. tärkein ja 12. puhutuin aihe

”Ikäraja poistamalla / ainakin laskemalla. Miksi ajokortin myöntäminen ei perustuisi vain teoria- ja ajokokeeseen, eli puhtaasti tietojen ja taitojen mittaamiseen? Jonkinlainen kronologinen ikä on varmaankin neuropsykologisen kehityksen kautta perusteltavissa, mutta eikö sitä voisi laskea vaikkapa 16 vuoteen? ---”

”Nuorille ajo-oikeus huoltajan seurassa. Nuorille (16- tai 17-vuotiaille) voitaisiin myöntää ajo-oikeus niin että he saavat huoltajansa seurassa opetella ajamaan jo varhaisessa vaiheessa. Teoriakoe tulisi suorittaa jotta saa ajo-oikeuden. ---”

Miten ajokortin hankkimista tulisi kehittää?

Ajo-opetusta vain autokouluissa

Sallimalla ajo-opetuksen järjestäminen vain autokouluille taataan osaavat ja turvalliset kuljettajat

"Yhdenvertainen opetus. Opetusluvista tulee luopua. Jo nyt liikenteessä näkee aivan liikaa suorituksia jotka eivät kertakaikkiaan ole voineet päästä autokoulusta läpi."

11. tärkein ja 10. puhutuin aihe

"--- Opetuksen tulisi olla vain siihen koulutuksen saaneiden ammattilaisten hoitamaa eli vain koulutetut liikenneopettajat voisivat antaa opetusta. Näin vanhempien mahdollisuus siirtää huonoja asenteita ja malleja jälkeläisilleen vältettäisiin."

"Liikenneopetus vain autokouluihin. Opetusluvalla ajaneet kaverini eivät osaa yksinkertaisia liikennesääntöjä kun isätkään eivät tienneet."

Miten ajokortin hankkimista tulisi kehittää?

Sähköinen kortti

Ajokorttia ei tarvitse enää erikseen kantaa mukana. Kuljettaja tunnustetaan esim. sormenjäljestä tai retinasta, ja hänen tietonsa sekä ajohistoriansa on etäluettavissa virtuaalitietokannasta.

"Sähköinen oikeus tietokannassa. Ajokorttia ei tällaisenaan enää ole olemassa vaan se on sähköisenä tietona tietokannassa, josta se on identifiaktion kautta haettavissa. Tietokanta pitää sisällään ajokorttihistorian sekä ajo-oikeudet ajettaviin tai vain valvottaviin ajoneuvoihin."

12. tärkein ja kahdeksanneksi puhutuin aihe

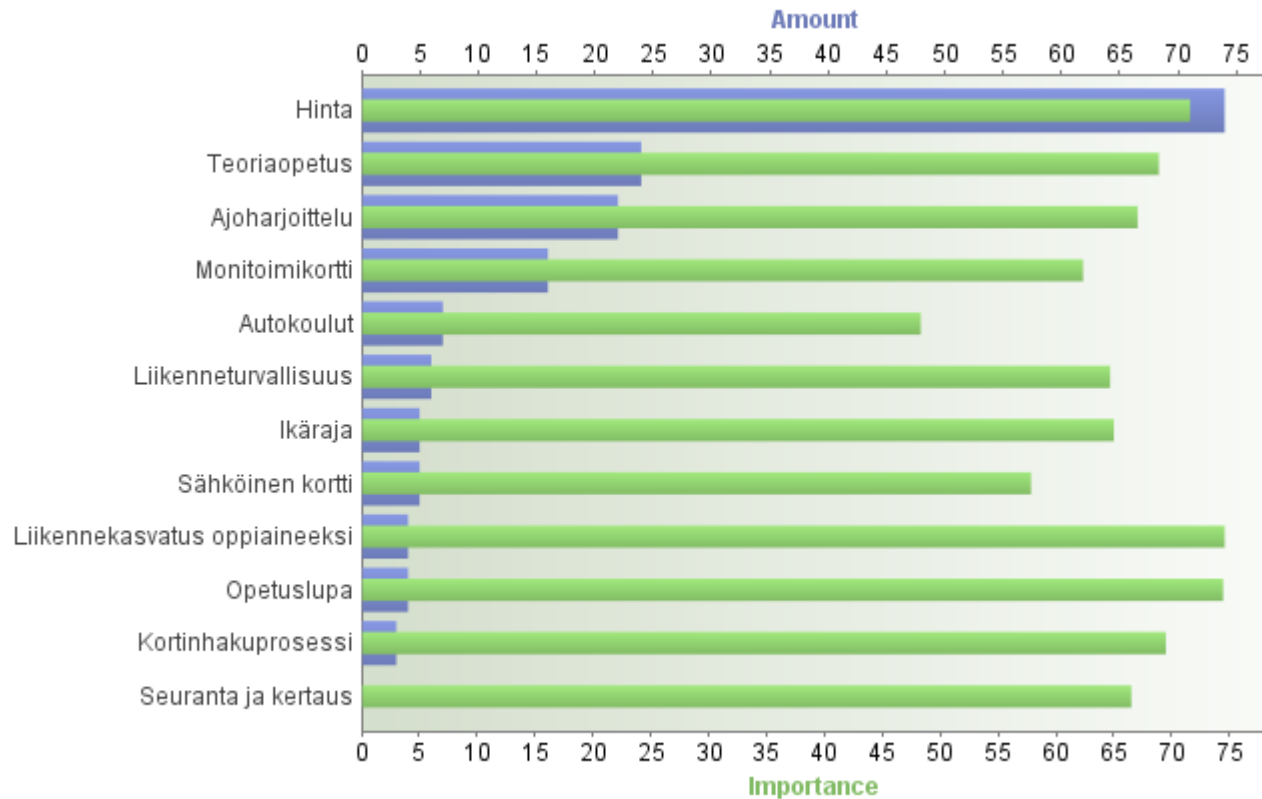
"Ajokortilla" on myös historiatiedot vaikka kortti katoaakin. Kaikki ajokiellot, sakot yms. näkyvät käyttäjän rekisterissä, painotus aina pienentyen kun enemmän aikaa kulunut. Tunnistus biometrisesti, ei enää mukana kannettavaa korttia.---

"Ajokortista esim. sormenjälki- tai retinatunniste. Ei enää fyysistä korttia, kortti voi olla pilvipalvelussa ja sen tiedot voitaisiin etälukea joko käyttäjään istutetusta sirusta tai hänen sormenjälkensä tai verkkokalvonsa voitaisiin lukea skannerilla."

Liitteet

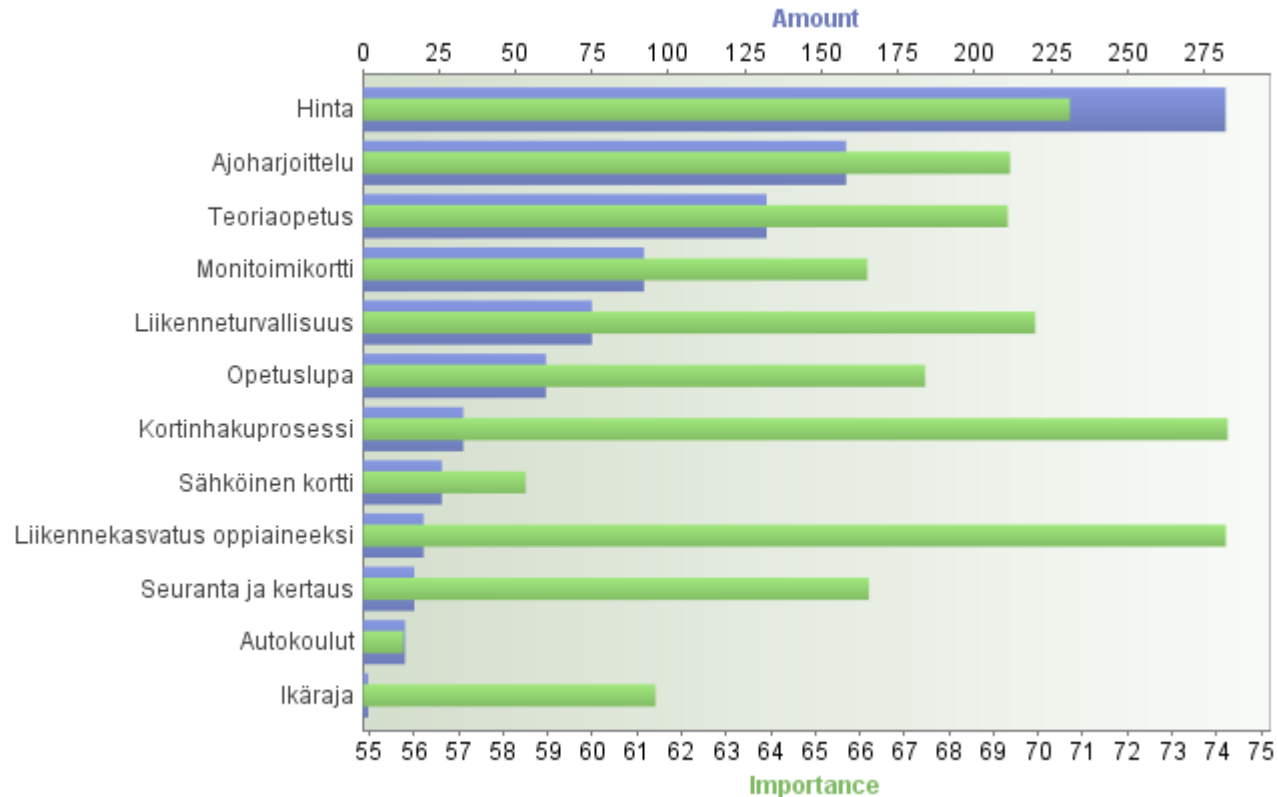
Kehittämisen kohteet / Alle 18-vuotiaat

*Kuvion
sininen palkki
kertoo,
kuinka monta
kerta ko.
asia on
mainittu
aineistossa,
vihreä palkki
sen arvioidun
tärkeyden.*

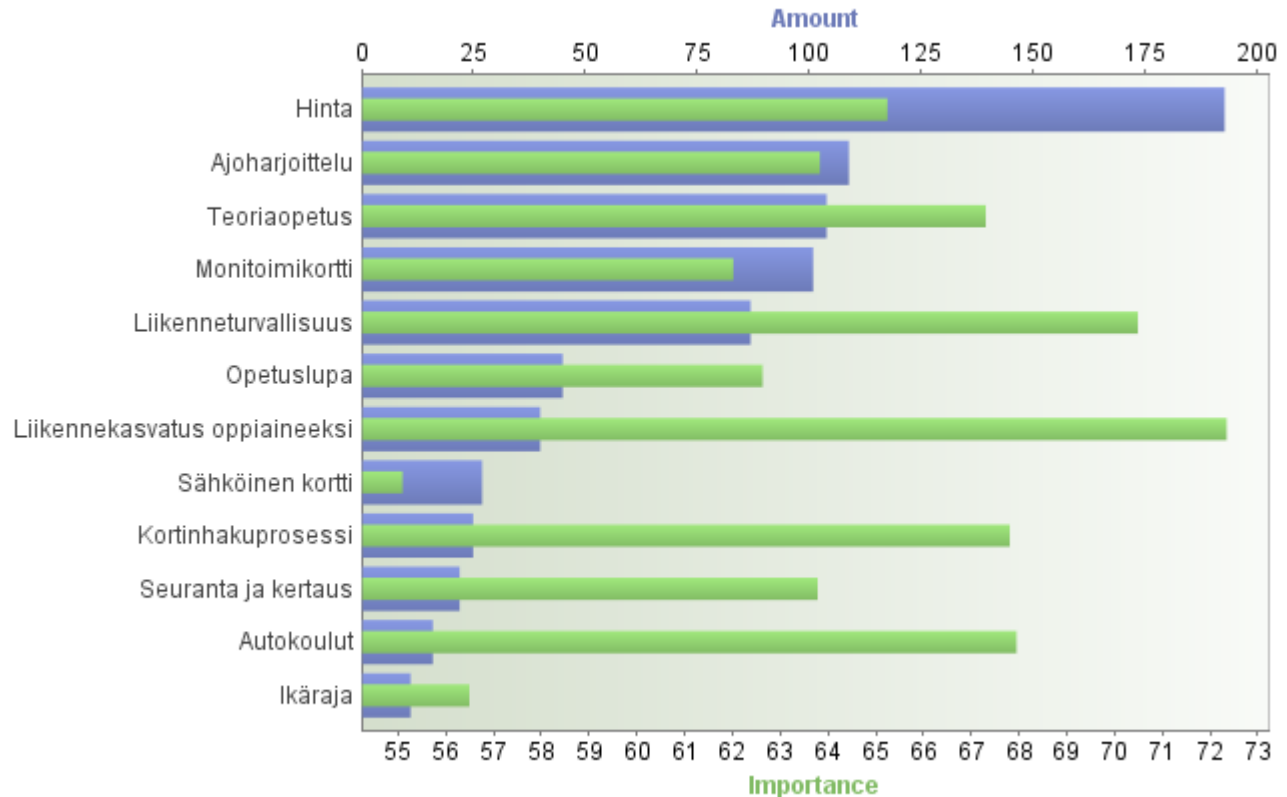
Kehittämisen kohteet / 18–30-vuotiaat

*Kuvion
sininen palkki
kertoo,
kuinka monta
kerta ko.
asia on
mainittu
aineistossa,
vihreä palkki
sen arvioidun
tärkeyden.*

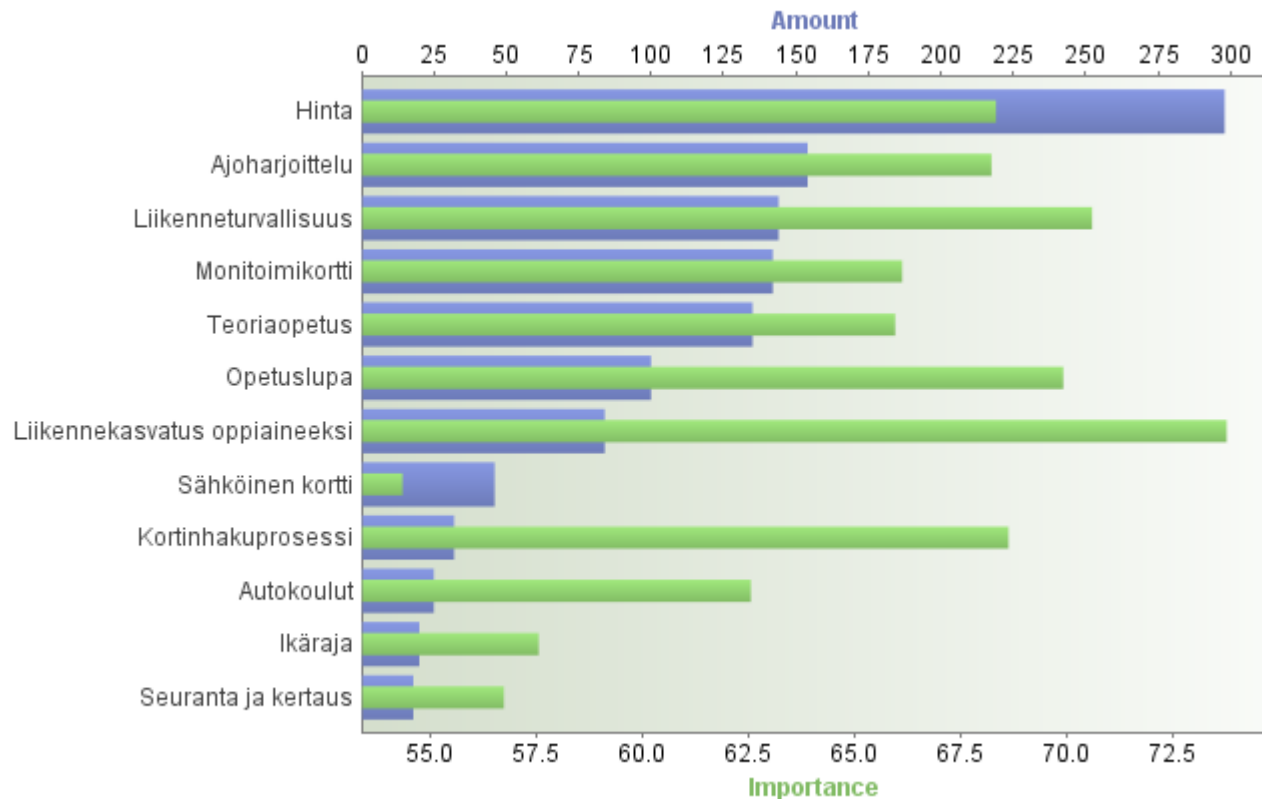
Kehittämisen kohteet / 31–40-vuotiaat

*Kuvion
sininen palkki
kertoo,
kuinka monta
kerta ko.
asia on
mainittu
aineistossa,
vihreä palkki
sen arvioidun
tärkeyden.*

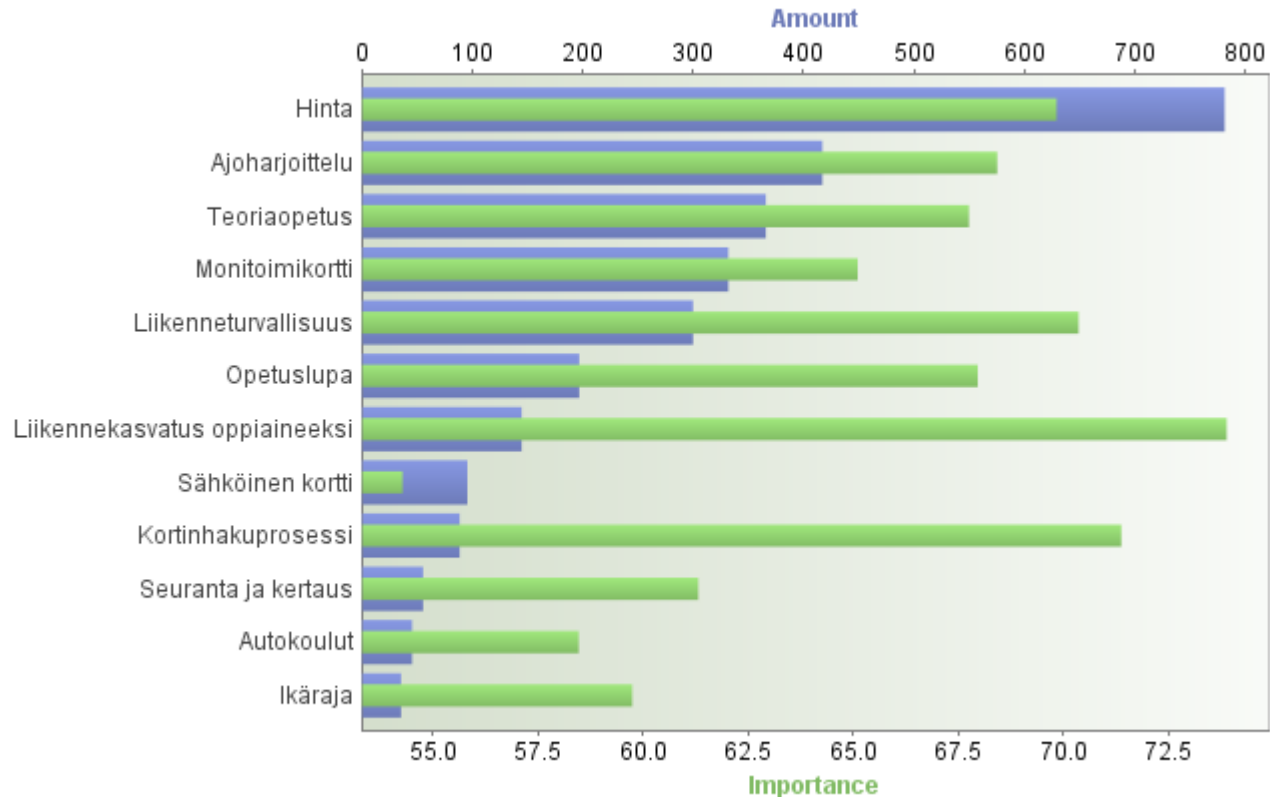
Kehittämisen kohteet / yli 40-vuotiaat

*Kuvion
sininen palkki
kertoo,
kuinka monta
kerta ko.
asia on
mainittu
aineistossa,
vihreä palkki
sen arvioidun
tärkeyden.*

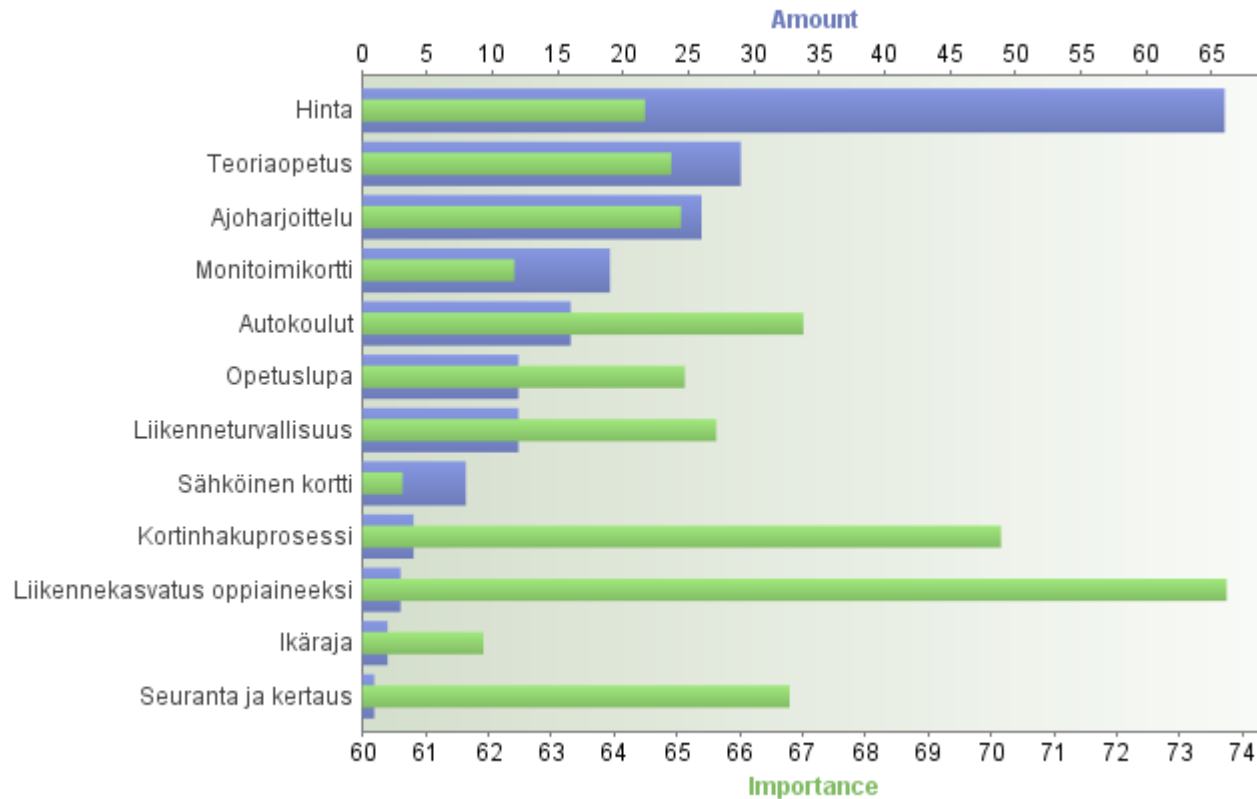
Kehittämisen kohteet / ajokortilliset

*Kuvion
sininen palkki
kertoo,
kuinka monta
kerta ko.
asia on
mainittu
aineistossa,
vihreä palkki
sen arvioidun
tärkeyden.*

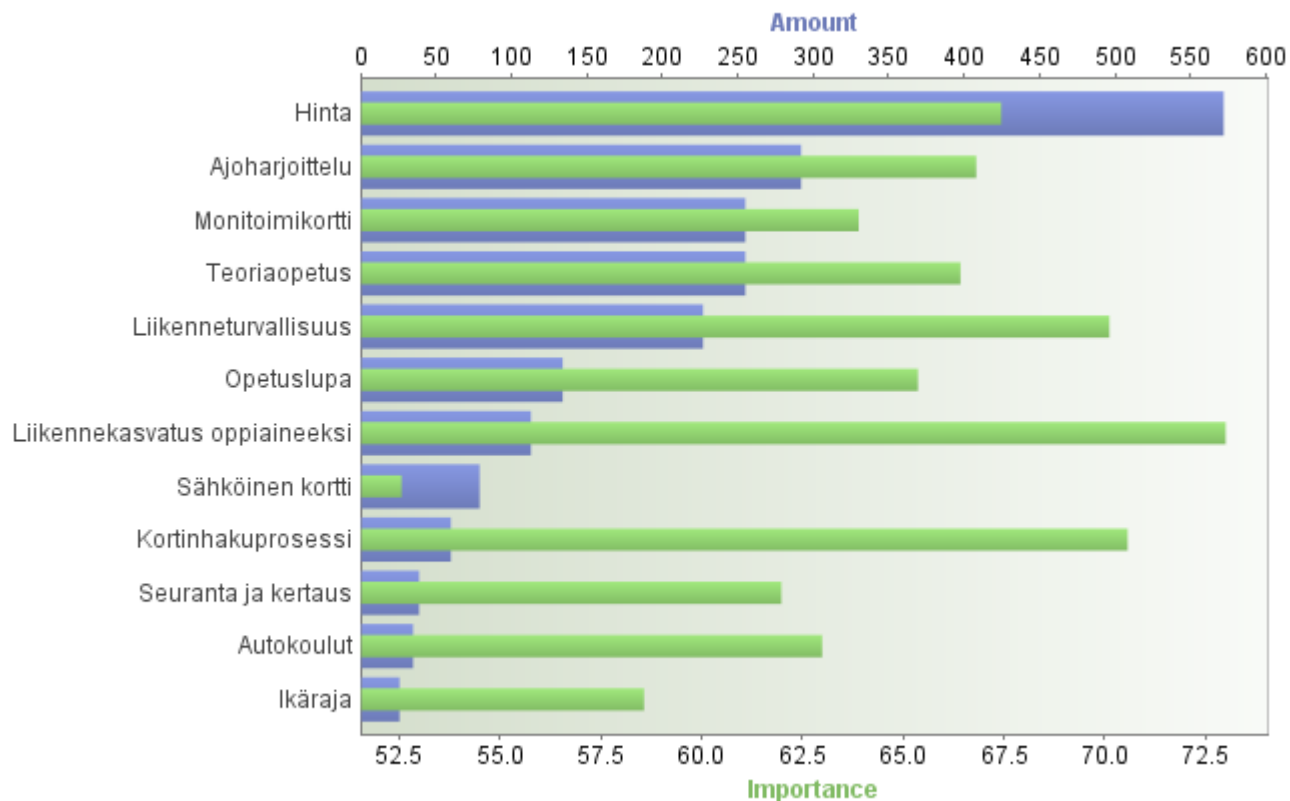
Kehittämisen kohteet / ajokortittomat

*Kuvion
sininen palkki
kertoo,
kuinka monta
kerta ko.
asia on
mainittu
aineistossa,
vihreä palkki
sen arvioidun
tärkeyden.*

Kehittämisen kohteet / ajokortin maksajat tai maksaneet

Kuvion sininen palkki kertoo, kuinka monta kertaa ko. asia on mainittu aineistossa, vihreä palkki sen arvioidun tärkeyden.

Kehittämisen kohteet / ei ajokorttia maksaneet

Kuvion sininen palkki kertoo, kuinka monta kertaa ko. asia on mainittu aineistossa, vihreä palkki sen arvioidun tärkeyden.

